

TYÖRYHMÄ: Luonto antropologisessa keskustelussa

Puheenjohtaja: Anu Lounela, Helsingin yliopisto

”Luonto” on käsite, joka on noussut antropologisen keskusteluun uudestaan erityisesti 1980-luvulta lähtien. Tämä johtuu erityisesti 1900-luvun alkaneista laajamittaisista ympäristön muutoksista ja ihmisen toiminnan aiheuttamista ympäristötuhoista. Roy Ellen on huomauttanut, että on erityisen tärkeää erottaa ne muutokset ympäristössä, joihin ihmiset voivat vaikuttaa, ja ne ympäristömuutokset joihin ihmiset eivät voi vaikuttaa. Antropologit ovat usein tutkineet yhteisöjä, jotka elävät kiinteässä vuorovaikutuksessa luonnon kanssa ja ovat luonnosta riippuvaisia elinkeinojensakin takia. Ihmiset antavat luonnolle erilaisia merkityksiä eri aikoina ja luontokäsitteeseen vaikuttavat kulttuuriset, sosio-ekonomiset ja poliittiset tekijät. Antropologisessa keskustelussa erilaiset lähestymistavat nostavat erilaisia kysymyksiä esiin ihmisten luontosuhteesta: miten ihmiset käsitteellistävät luonnon, mitkä tekijät vaikuttavat luontokäsitteen muutoksiin, miten ihmiset ovat vuorovaikutuksessa luonnon kanssa? Viime aikoina ympäristöantropologiassa on myös tutkittu poliittisen ekologian näkökulmasta ympäristön muutosten vaikutusta paikallisiin luontokäsitteisiin.

1.

Milja Rantala

milja.rantala(at)uta.fi

Jätteen toiset kasvot: Etnografinen tutkimus länsi-jaavalaiselta kaupungilta

Tutkimus käsittelee Indonesian urbaanilla informaalisektorilla jätteenkeräämisellä elantonsa hankkivien ihmisten toimeentulostrategioita. Tutkimuskohteena on Länsi-Jaavalla sijaitsevan Bandungin eräs tiheästi asuttu, yli kymmenen tuhannen asukkaan kapeista kujista ja tiheään rakennetuista taloista rakennettu lähiö, Cibangkong. Alueen asukkaat ovat pääasiassa paremman toimeentulon perässä muuttaneita keskijaavalaisia siirtolaisia ja heidän jälkeläisiään. Hankalan infrastruktuurin vuoksi Cibangkong ei kuulu julkisen jätehuollon piiriin, vaan alueen naapuriyhteisöt ovat itse vastuussa jätteidensä käsittelystä. Tästä johtuen asukkaat ovat kehittäneet erilaisia strategioita huolehtiakseen ympäristönsä siisteydestä sekä ansaitakseen toimeentulonsa. Suurella osalla Cibangkongin asukkaista onkin kokemusta jätteenkeräämisestä tai muusta materiaalien kierrätykseen perustuvasta ansiomuodosta.

Jätteenkeruuta on tieteellisessä kirjallisuudessa verrattu metsästäjä-keräilijä talouteen. Kyseessä perheyhteisöllisyyteen perustuva elämäntapa, jossa elanto hankitaan suoraan ympäristöstä sattumanvaraisesti etsien. Usein jätteenkerääminen on kausittaista vaihdellen vuodenaikojen ja kotitalouden tarpeiden mukaan. Tämä urbaani elämäntapa ei olekaan staattista vaan perustuu sosiaalisten verkostojen tarjoamiin mahdollisuuksiin sekä jatkuvaan kiertokulkuun niin työn toimenkuvan kuin muuttoliikkeenkin puolesta.

Länsimediassa Indonesian yhteiskunnalliset olot kuvataan usein negatiivisessa valossa. Tämä asenne on myös vaikuttanut indonesialaisten käsitykseen itsestään. Teknologinen kehittyminen nähdään modernisaation ehtona, jonka avulla positiivinen kuva yhteiskunnasta on saavutettavissa. Työvoimavaltaiset jätteenkeräämiseen perustuvat toimeentulomuodot koetaan virallisessa keskustelussa yhteiskunnalliseksi häpeäksi ja niistä halutaan eroon. Tutkimuksen tarkoituksena onkin laajentaa käsitystä ihmisen ja luonnon välisestä suhteesta tarkastelemalla tilannetta ruohonjuuritasolta urbaanissa suurkaupungissa.

Avainsanat: Indonesia, jätteenkierrätys, informaalisectori, toimeentulo, siirtolaisuus, etnografia

2.**Anu Lounela**

anu.lounela(at)helsinki.fi

Contesting sovereignty and nature in Java

In 1999 decentralization became officially recognized policy in Indonesia, aiming at sharing of power to lower governmental units through legal reformation, in accordance with propositions of international agencies for effective and good governance. Devolution of power to the lower administrative units and communities along with decentralization process has been accompanied with new forest governance models and legislation as a response to the violent disputes over land and natural resources. However, often these models do not respond to the complex reality as experienced by the people in the localities.

This paper explores how violence emerges in the course of the dispute over land and natural resources in Central Java by using the analytical framework of sovereignty. Sovereignty is a concept linked with state formation and forms of power, and the ability to exercise power. Recently Hansen and Stepputat have suggested ethnography of sovereignty and more coherent and historical understanding of continuities of modern and “traditional” forms of sovereignty (2006). The paper argues that it is useful to look at how disputes over natural resources emerge in relation to formation of different registers or zones of sovereignty that become visible and meaningful in the local landscape.

3.**Tuomas Tammisto**

tuomas.tammisto(at)iki.fi

Strengthening the State: Logging and Dispute in East New Britain, Papua New Guinea

In this paper I will briefly examine how large scale natural resource extraction, in this case commercial logging, affects the relationship between local communities of the Wide Bay area of New Britain Island and the post-colonial state of Papua New Guinea (PNG). I will explore the question in the context of a small village inhabited mainly by two closely related peoples the Sulka and the Mengen. Besides causing sometimes radical changes in the environment – ranging from the erosion of cultural marks as well as the polluting of rivers to the building of new roads – logging also brings about disputes over the ownership and control of communally held land areas. Although local politics become visible in dispute cases, they are by no means a “local” phenomenon only, but cases where international capital, the post-colonial state and self-sufficient local communities come together. As will hopefully be shown, disputes are a significant factor in the relationship between the state and the communities, as they create a need for state institutions.